

MUZEJSKI VJESNIK 5

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Čakovec, Grabrovnica, Kalinovec, Koprivnica, Križevci, Trakošćan,
Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Marina Šimek (glavni i odgovorni urednik), Darko Sačić, Miroslav
Klemm, Dragutin Feletar, Marijan Špoljar, Branimir Šimek
(tehnički urednik)

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje.
Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Časopis solidarno financi-
raju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

NAKLADNIK

Gradski muzej Varaždin

ZA NAKLADNIKA

Jasna Tomičić

TISAK

NIŠRO Varaždin, naklada 800 komada

BROJ 5 — VELJAČA 1982.

GOD. V.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori

SADRŽAJ

MUZEJ I ŠKOLA

- Marijan Špoljar: Muzej i škola 3
— Antun Kozina: Etnografsko blago u osnovnim školama
krapinskog kraja i njegova zaštita 6

STRUČNI ČLANCI

- Zorko Marković: Nekoliko arheoloških bilježaka iz sjeve-
rozapadne Hrvatske 11
— Zoran Homen: Novi kasnobrončanodobni lokalitet u Kri-
ževcima 18
— Marina Šimek: Nekoliko nalaza iz halštatske zemunice u
Sigecu 25
— Josip Vidović: Arheološko istraživanje starijeg željeznog
doba u Međimurju 34
— Željko Tomičić: Arheološka istraživanja antičke nekropole
kod sela Trnovčaka u Međimurju 41
— Željko Tomičić: Rezultati arheoloških terenskih rekognos-
ciranja Međimurja u 1981. godini (antika i srednji vijek) . 48
— Tomislav Đurić: Stanje srednjovjekovnih gradina u sje-
verozapadnoj Hrvatskoj (II) 55
— Antun Kozina: Numizmatički nalaz iz ruševina Trikraljske
kapele na Tkalcima — Krapina 61
— Ljubica Ramušćak: Ansambl ruralne arhitekture u Selnici 63
— Libuše Kašpar: Neki etnološki izvori iz dnevnika Ivana
Kukuljevića 67
— Vladimir Kidišević: Konzervacija slika iz fundusa varaž-
dinskog muzeja 71

LIČNOSTI

- Antica Bregović: Franjo Košćec — osnivač Entomološkog
odjela Gradskog muzeja Varaždin 77
— Marijan Špoljar: In memoriam Stjepan Kukec 80
— Zorko Marković: In memoriam Dr. Stojan Dimitrijević . 81
— Tomislav Đurić: Umjesto »In memoriam« Dasenu Vrsa-
loviću 83
— Marina Šimek: Sjećanje — Dragutin Galina 85

VIJESTI

- Željko Tomičić: Novosti u antičkoj zbirci Arheološkog odjela Muzeja Međimurja Čakovec 89
- Damir Brzović — Branko Begović: Novootkriveni srednjovjekovni lokalitet kod Otrovanca 91
- Jasna Tomičić: Galerija slika Varaždin otvorena po treći put 93
- Miroslav Klemm: Izložba »Osam stoljeća Varaždina« u Gradskom muzeju Varaždin 96
- Franjo Horvatić: Zbirka NOB-a u Velikom Pogancu 97
- Dragutin Feletar: Informacija o nekim knjigama izdanim u Podravini 1981. 99
- Marijan Špoljar: U povodu savjetovanja »Suvremenost kao muzeološka tema za budućnost« 101
- Zorko Marković: Uz simpozij o Vojnoj krajini i njezinom sjedinjenju s građanskom Hrvatskom 102
- Libuše Kašpar: Savjetovanje etnologa u Ormožu 104
- Libuše Kašpar: XVII savjetovanje etnologa u Neumu 105

AKCIJE

- pripremili Miroslav Klemm i Marina Šimek 109

ANSAMBL RURALNE ARHITEKTURE U SELNICI

Dosadašnje istraživanje stanja ruralne arhitekture Međimurja pokazalo je neophodnost što točnijeg evidentiranja nepokretnih spomenika kulture kao i urgentnost njihove zaštite.

Suvremeni način građenja i izmijenjeni životni uvjeti suviše brzo prodiru na selo rušeći u svom zamahu sve što se ne uklapa u novi način života. Samo u zadnjih 15 do 20 godina nestali su čitavi kompleksi ruralnih objekata, a broj pojedinih objekata etnološke vrijednosti naglo se smanjuje.

Seoska stambena arhitektura Međimurja nestaje brže od gospodarske, što pokazuje još uvijek jaku vezanost uz stari oblik ekonomije. Najstariji arhitektonski ruralni sloj Međimurja, koji je ujedno predstavnik tipične ruralne arhitekture Međimurja prisutan je samo u pojedinačnim primjercima kao u selima: Donji Vidovec, Prelog, Zasadbreg, Martin na Muri, Donja Dubrava, Grabrovnik, Marija na Muri, Donji Mihaljevec, a rijetko su očuvane kompletne okućnice kao u Čukovcu i Selnici, dok kompleks ruralne arhitekture očuvan u Črečanu na br. 56, 57 i 58 predstavlja zaista izuzetak.

Sl. 1: Stambeni objekt u Selnici kbr. 49

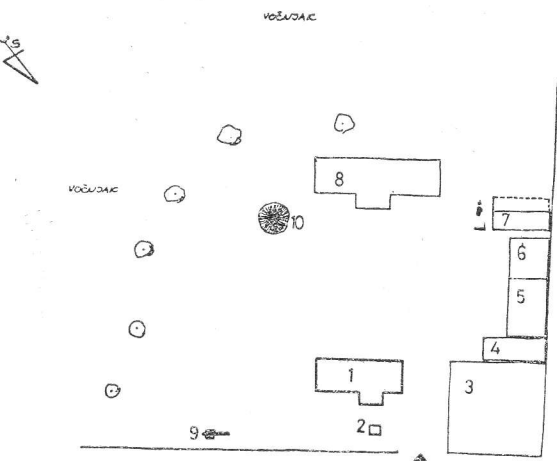
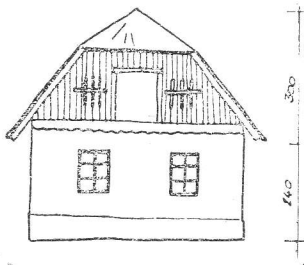
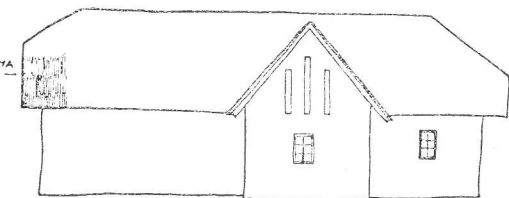
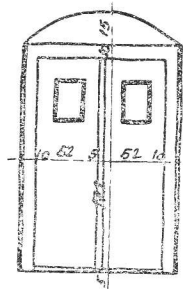
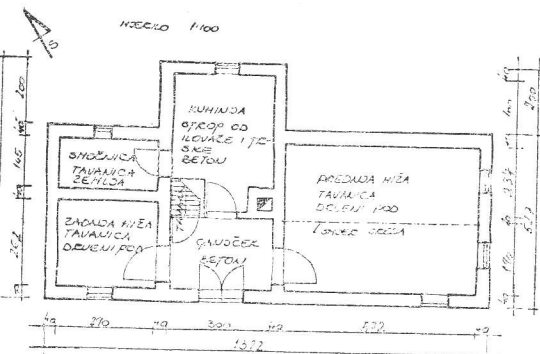
Posebnu vrijednost za ruralnu arhitekturu Međimurja predstavlja ANSAMBL RURALNE ARHITEKTURE U SELNICI na kbr. 49. Kuća sa gospodarskim zgradama smještena na brežuljku, uz sporedan put, sa prirodnim okolišem čini skladnu cjelinu. Vlasnici su Tkalec Marija i Tomo, a prema kazivanju Marije Tkalec prvi vlasnik kuće je bio Marčec Stjepan iz Selnice.

Graditelj je nepoznati narodni majstor, a građena je 1889. godine. Godina gradnje je urezana na gredi TRAMU, koja je prije nekoliko godina izbačena iz kuće.

Kuća je prizemnica, pravokutnog, izduženog tlocrta, smještena na povišenom terenu. Mjestimično je podzidana i građena od nabite ilovače pomiješane s pljevom i obijeljena. Krovšte kuće je dvostrešno, poluskošeno i pokriveno slamom. Zabat pročelja je zatvoren vertikalnom daščanom oplatom. Prozorski otvori su malog formata, podijeljeni šprljcima na šest polja i otvaraju se prema van. Naknadno su obojeni sivom uljanom bojom kao i ostala drvenarija u kući.

Sl. 2: Gospodarski objekti (snimio: B. Šimek)

1. KUĆA
2. BUNAR
3. VRČAK
4. DRVARNICA
5. ŠTALA
6. ŽGANJARA
7. KOTEC I
8. STAGALJ
9. ĐERAM (MLAKA)
10. PLAST SIJENA

Snimila: S. BARTOŠ

Nutarnja raspodjela prostora prije tročlana, sada je izmijenjena. Iz malog hodnika GANJKA se ulazi u srednju prostoriju kuhinju KUHNJU, pokraj koje je kasnije dograđena smočnica ŠPAJZA. Dvije pokrajnje prostorije su sobe tzv. HIŽE i to PREDNJA i ZADNJA HIŽA.

Nekada je pod u svim prostorijama bio od nabite ilovače, danas je od dasaka osim u kuhinji, gdje se zadržao pod od nabite ilovače, a u ŠPAJZI i GANJKU je također kasnije izmijenjen i betoniran.

Struja je u kući sprovedena 1955. godine, a nešto kasnije je sagrađen i dimnjak.

U okućnici nepravilnog oblika nalaze se i gospodarski objekti. Nasuprot kuće je smješten štagalj tzv. ŠKEDENJ ispod kojega je iskopan podrum PEVNICA. Na njega se naslanja ŽITNICA — prostorija koja je služila za spremanje žita. Građena je od pečene cigle, ožbukana, obijeljena i pokrivena slamom.

ŠKEDENJ je pravokutnog oblika sa KOLNICOM. To je četvrtasti prostor pokriven dvostrešnim krovom, a nalazi se ispred pravokutnog prostora štaglja. U tom prostoru se drže kola. S obje strane KOLNICE se nalazi PARMA ili sjenik u kojem se drži sijeno. Stijene štaglja su oploćene okomitom daščanom oplatom. Krovšte je dvostrešno i pokriveno slamom.

Nedaleko ŽITNICE se nalazi svinjac KOTEC sa KOKOŠINJCOM. Pokraj njega je smještena staja ŠTALA sa ŽGANJAROM. To je zidanica ožbukana, obijeljena i pokrivena slamom. ŽGANJARA je nekada služila za pećanje rakije, dok danas služi kao spremnica za alat.

Na ŽGANJARU se nadovezuje drvarnica SUŠA koja je rađena od dasaka i pokriva slamom. Nalazi se u ruševnom stanju.

Iza kuće je smješten đeram tzv. MLAKA, koja služi za napajanje stoke. To je betonirana graba u kojoj se skuplja kišnica, sa drvenom polugom CIGOM. Kod samog ulaza je natkrit bunar ZDENAC sa drvenim kolom za izvlačenje vode.

Ispred pročelja kuće je cvijetnjak VRČAK. Kuća i gospodarske zgrade su okružene voćnjakom. Ograda okućnice djelomično je žičana, a djelomično je od okomito postavljenih letvica.

Kuća je relativno dobro održana, mjestimično je uništen pokrov. Gospodarske zgrade su u dosta lošem stanju iako su uglavnom još u funkciji.